

O IMPULSO QUE GALICIA PRECISA

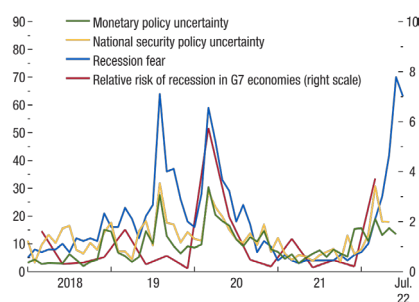
I. O IMPULSO QUE GALICIA PRECISA

I.1. CANDO O TEMPO ANDA DO REVÉS ATA CHOVE DO NORDÉS

A incipiente recuperación de 2021 veu seguida dun panorama cada vez máis preocupante no 2022, cunha realidade na que todos os riscos existentes para o crecemento postos de manifesto no informe económico financeiro dos orzamentos para 2022, están a materializarse na súa consecuencia máis negativa. Esta circunstancia está a dar lugar a sucesivas revisións á baixa do crecemento de todos os organismos oficiais e privados que se adican a este tipo de cálculos, así segundo a previsión base do FMI, o crecemento mundial reducirase do 6,1% do ano pasado ao 3,2% no 2022, un descenso de 0,4 puntos porcentuais con respecto ás previsións anteriores de primavera de Perspectivas da economía mundial (informe WEO).

Gráfica I. Evolución da apreciación de riscos e incertezas na economía mundial. FMI WEO UPDATE. Xullo de 2022.

Figure 5. Rising Uncertainties and Risks
(Index; ratio on right scale)

Sources: Scott R. Baker, Nicholas Bloom, and Steven J. Davis, "Measuring Economic Policy Uncertainty," *Quarterly Journal of Economics*, 2016, 131 (4): 1593–636; John C. Bluedorn, Jörg Decressin, and Marco E. Terrones, "Do Asset Price Drops Foreshadow Recessions?" *International Journal of Forecasting*, 2016, 32 (2): 518–526; Google Trends; and IMF staff calculations.
Note: Monetary policy uncertainty is rescaled by 1/10 and is based on Baker, Bloom, and Davis (2016); national security policy uncertainty is rescaled by 1/10; recession fear is based on the volume of Google searches for the word "recession" worldwide with numbers representing search interest relative to the highest point since 2008; relative probability of recession in G7 economies indicates ratio of current probability to normal-times probability of a new recession and is based on Bluedorn, Decressin, and Terrones (2016). G7 = Group of Seven.

As principais economías mundiais están a deteriorar ás súas previsións de crecemento, os Estados Unidos por un mal comezo de ano, a perda de poder adquisitivo dos fogares e unha política monetaria máis restritiva. En China, os novos confinamentos e o agravamento da crisis do sector inmobiliario revisan á baixa o crecemento con importantes repercusións a escala mundial. Pola súa banda Europa sofre tamén sucesivas rebaixas que reflicten as repercusións da guerra en Ucraína e o endurecemento da política monetaria. A inflación mundial tense revisado á alza debido a los prezos dos alimentos e a enerxía e os persistentes desequilibrios entre a oferta e a demanda, e prevese que este ano se sitúe no 6,6% nas economías avanzadas e no 9,5% nas economías de mercados emerxentes e en desenvolvemento, o que supón revisións á alza de 0,9 e 0,8 puntos porcentuais, respec-

tivamente. Para 2023, estímase que a política monetaria desinflacionaria comece a facer mella e o crecemento do produto mundial sexa de tan so un 2,9%.

Perante este panorama, os riscos para as perspectivas do 2023 engaden importantes incertezas que, de realizarse afectarán de xeito negativo ao crecemento.

A guerra en Ucraína podería paralizar as importacións de gas ruso en Europa, alimentando a preocupación sobre a escaseza do gas, novos incrementos de prezos e o seu impacto económico sobre nivel de actividade e crecemento económico.

A inflación podería ser máis difícil de reducir de lo que se espera, basicamente polo fracaso dos pactos de rendas que desemboquen en espirais de prezos-salarios, pola aparición de novos shocks de oferta cando xa estamos no tramo inelástico da curva de oferta ou polo alcance da necesidade de endurecemento das políticas preciso para reducir a inflación sen provocar unha recesión, non sinxela de determinar.

O endurecemento das condicións financeiras mundiais podería causar sobreendebedamento en economías de mercados emerxentes e en desenvolvemento. Conforme os bancos centrais das economías avanzadas elevan las taxas de xuros para combater a inflación, as condicións financeiras en todo o mundo continuarán endurecéndose. O incremento resultante dos custes de endebedamento, si a escala nacional non se adoptan as correspondentes políticas monetarias máis restritivas, exercerá presión sobre as reservas internacionais e provocará a depreciación fronte ao dólar, xerando perdas por valoración nos balances nas economías con pasivos netos denominados en dólares. Estas dificultades se presentarán nun momento en que a situación das finanzas públicas de moitos países xa é tensa, o que implica menor marxen para as políticas fiscais de apoio; un 60% dos países de baixo ingreso está inmerso o a punto de caer nunha situación crítica causada polo sobreendeudamento público (reestruturación da débeda ou acumulación de retrasos), en comparación con aproximadamente un 20% da fai unha década.

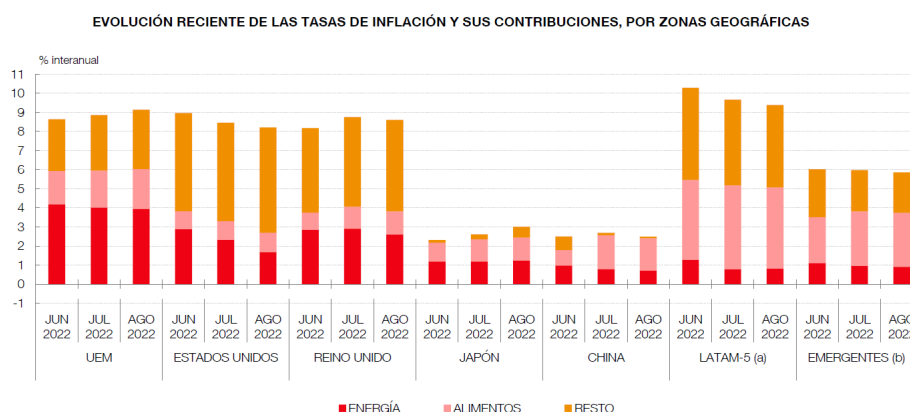
Os novos brotes de COVID-19 e confinamentos, así como un empeoramento da crise no sector inmobiliario, poderían inhibir aínda máis o crecemento chinés, un agravamento dos cuellos de botella da oferta podería provocar un encarecemento dos bens de consumo en todo o mundo, aínda que a redución da demanda podería moderar as presións sobre as materias primas e a inflación dos produtos intermedios.

E, a fragmentación xeopolítica podería obstaculizar o comercio e a cooperación mundiais. Cando aumenta o prezo dos alimentos, a calefacción e o transporte —a miúdo fundamental para gañarse a vida—, isto resultan difícil os axustes das familias vía minoración da demanda. Como resultado, a situación actual presenta unha ameaza no so á estabilidade económica, senón tamén á estabilidade social. Ademais, a guerra en Ucraína pode contribuír á fragmentación da economía mundial en bloques xeopolíticos con diferentes normas tecnolóxicas, sistemas de pagos transfronteirizos e moedas de reserva. A fragmen-

tación podería tamén facer menos eficaz a cooperación multilateral para facer fronte ao cambio climático, co risco engadido de que a actual crise alimentaria podería converterse en norma.

Mentres o aumento de prezos segue a minguar o nivel de vida en todo o mundo, a máxima prioridade das autoridades económicas debe ser o control da inflación. Se ben e certo que a conxuntura actual e ben diferente da de outros procesos inflacionarios anteriores, polo que a variación da orientación da política monetaria debe ser administrada con cautela. No entanto, o endurecemento da política monetaria terá sen dúbida custos económicos reais, pero retrasalo no fará senón incrementalos de xeito exponencial. Compre recorrer a un apoio fiscal focalizado debe axudar a amortiguar o impacto sobre as persoas e familias máis vulnerables, que non sexa incompatible con orientación xeral da política macroeconómica desinflationaria, nin co alto endebedamento acumulado na pandemia polos gobernos.

Gráfica II. Evolución recente das taxas de inflación a distribución por áreas xeográficas.

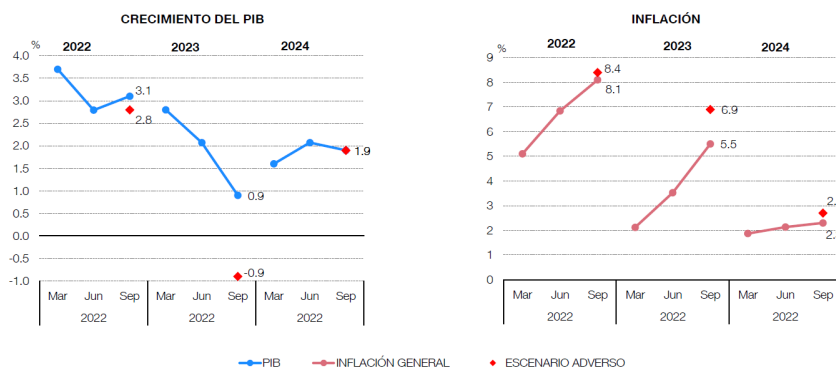

Fonte: Dirección xeral de economía e estatística. Banco España

En Europa os prezos na eurozona aumentaron en agosto ata un 9,1% respecto ao mesmo mes do ano anterior, dous décimas máis que en xullo, sendo España o noveno país dos 19 que integran a rexión a o segundo entre as cinco grandes economías europeas cun maior problema de subidas de prezos segundo indica Eurostat.

En concreto a inflación harmonizada situouse no 10,3% en agosto en España, catro décimas inferior á de xullo mes no que o noso país rexistrou un maior aumento de prezos dende 1985, malia esta baixa moderada, empeora a súa posición entre os países cun maior crecemento dos prezos debido a que outros países da UE parten de taxas inferiores ou xa iniciaron unha senda de descensos de prezos.

Gráfica III. Proxeccións económicas do BCE para a euro área.

Fonte. Dirección xeral de economía e estatística. Banco de España

O consenso dos economistas e o BCE estiman que os prezos da eurozona poderán acadar os dous díxitos en outono e continuarán a ser máis altos a medida que o gas aumente o seu prezo e se esgoten as medidas temporais implementadas polos diferentes países para forzar os prezos á baixa. Malia que o propio BCE estima que os prezos da eurozona caerán a finais de ano, rematando a niveis altos, e acadará taxas medias do 3,5% no 2023, preocupan a senda actual e a evolución crecente da inflación subxacente que xa se sitúa en España no 6,4%.

Este forte aumento dos prezos non fai senón tensionar a política dos bancos centrais e aumentar o pesimismo sobre as previsións de crecemento do vindeiro ano, esperando incluso lixeiras contraccións ata primavera do 2023, xa que o consumo privado, o investimento empresarial e as exportacións caerán.

Así o indicador de sentimento económico de Eurostat de finais de agosto xa amosaba unha contracción de 1,3 puntos en todos os países da zona euro, ata os 97,6 puntos, agás en España, único país dos grandes no que sube, 0,8 puntos. Este indicador basease nas previsións de pedidos industriais e vendas de bens e servizos. Tamén o indicador sobre expectativas de emprego da Comisión europea mostra unha evolución átona despois de dous meses de caídas crecendo un 0,8 na eurozona ata os 108 puntos.

Esta persistencia de prezos elevados e a caída das expectativas empresariais e do consumidor se trasladan ao cadro macro ralentizando o crecemento. Porén os prezos non baixaran de golpe a pesares da caída da actividade. Malia que os prezos enerxéticos semellan estabilizados a un nivel alto haberá que ver que pasa no comezo do inverno, o axuste do gasto rematará chegando e a baixa de prezos da súa man. Para isto acompañar as previsións con medidas que favorezan a súa realización.

O mantemento dos prezos nunha senda razoable é fundamental para o crecemento económico e o emprego. Non se debe esquecer que un marco económico estable impulsará a creación de empresas, reforzará a competitividade e aumentará as nosas exporta-

cións, por tanto, e de novo, esta crise pode mudarse nun factor para gañar competitividade, todo elo sen esquecer que a inflación en si mesma e moi negativa para a sociedade, en especial para os cidadáns e familias con rendas máis baixas, xa que son os que máis parte dos seus ingresos adican ao consumo. Por iso as políticas económicas deben orientarse a compensar esta situación.

Esta conxuntura é a que condiciona a elaboración do presente orzamento, que xa na dende a súa orde de elaboración detecta como prioritaria a orientación a apoiar a os que menos capacidade de reacción teñen fronte á suba de prezos, a financiar o desenvolvemento dos bens e servizos públicos, e, a impulsar investimentos que aceleren a transformación do noso tecido produtivo en especial, mobilizando os fondos europeos extraordinarios, todo elo coidando nun marco de equilibrio financeiro que non impulse máis o crecemento dos prezos.

I.2. Marco xeral das finanzas autonómicas. Continuando a senda do crecemento san.

A envolvente financeira que permite facer todo isto ven fixada xa no teito de gasto aprobado no pasado mes de xullo, cuxas principais características eran unha achega importante dos recursos tributarios tanto a través do sistema de financiamento como propios, dunha liquidación positiva dos ingresos do sistema que voltan a normalidade e permiten compensar os ingresos extraordinarios do ano pasado polo pago da sentencia do SII, polo aproveitamento dos recursos de fondos europeos que a os fondos extraordinarios dos fondos next generation EU (que se aumentan en 21 millóns de euros respecto ás previsións do teito de gasto) e dos fondos do novo período de programación 21-27 e que reducen o recurso ao endebedamento, apostando por una consolidación suave das contas autonómicas despois dos impactos da pandemia.

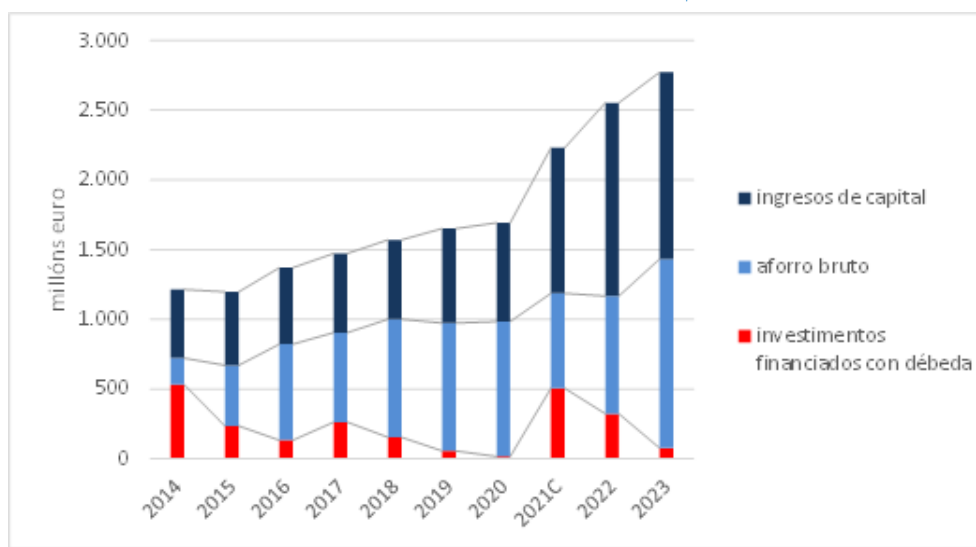
Todo isto leva a un gasto non financeiro consolidado de 12.600 millóns de euros e un orzamento total de 14.167 millóns de euros, os máis altos dos 42 orzamentos autonómicos ata o de agora, pero o que importa aínda máis que a evolución das cifras é a focalización das medidas nos cinco eixes antes descritos.

A estrutura das finanzas da comunidade autónoma segue apostando por unha senda propia galega, xeradora de aforro bruto financiador dun potente esforzo investidor que aporta por un reforzo continuado da I+D, dunhas infraestruturas modernas e de calidade para a prestación de servizos públicos autonómicos e da mobilización dos investimentos sectoriais precisos, tales como redes autonómicas de transporte e comunicación, infraestruturas agrarias e de portos e políticas de fomento.

En efecto o aforro bruto, que aumenta nun 60% ata os 1.356 millóns de euros pasa a ser o principal financiador dos investimentos por vez primeira dende a gran crise, o que

permite aumentar un 22,8% a formación de capital a pesar de que se reduce o endebedamento neto nun 55,8%, 228 millóns menos e os ingresos de capital un 3,5%, 48 millóns menos que no actual orzamento.

Cadro 1: evolución dos investimentos consolidados autonómicos e do seu financiamento

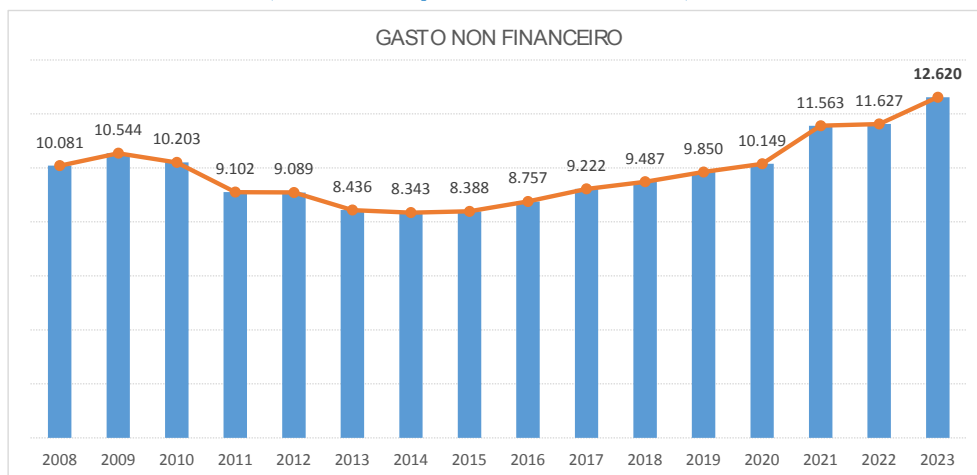
Tampouco é menor o esforzo fiscal feito en materia tributaria, que permite á comunidade autónoma xerar un alivio fiscal ás economías familiares para o que se adiantan os seus efectos a o exercicio 2022, o que permitirá achegar eses recursos adicionais cando en primavera se liquide a declaración da renda. Estamos a referirnos á rebaixa do tramo máis baixo de IRPF e da deflactación dos tramos inferiores a 30.000 euros.

Ademais se acorda xa para o vindeiro 2023 aplicar no IRPF o réxime fiscal de familias numerosas ás de dous ou máis fillos.

Por tanto as contas para 2023, reforzan o gasto social e o investimento, aumentan o aforro bruto e a xeración de capital, baixan os impostos e baixan tamén o endebedamento neto.

Gráfica IV. Galicia. Serie longa de orzamento consolidado. Gasto non financeiro.

I.3. O Orzamento 2023: O IMPULSO QUE GALICIA PRECISA

En base ao escenario económico descrito, dende que comezamos a preparar e deseñar os orzamentos para 2023 tivemos claro como Goberno galego que tiñamos que priorizar cinco liñas de actuación, con múltiples medidas e plans para acompañar a familias e empresas nesta conxuntura de alza de prezos e con medidas para impulsar a competitividade.

Por iso na elaboración dos orzamentos para o 2023 as políticas asignativas de recursos priorizan as seguintes cinco liñas de actuación:

1º. Medidas de apoio e protección ás familias e as persoas máis vulnerables, Tanto pola banda dos ingresos como con medidas de gasto selectivas que afectan ás rendas máis baixas, así como actualizando as axudas sociais, aumentando as axudas ao aluguer, financiando a gratuidade da educación preescolar, conxelando as taxas universitarias, aumentando as axudas para material escolar e mellorando o financiamento do sistema de dependencia.

2º. Medidas de aforro e eficiencia enerxética, impulsando programas de eficiencia enerxética en Pemes e en familias, así como para as vivendas, conxelando as peaxes autonómicas e o impulso ás renovables.

3º. Medidas de dinamización económica. Políticas de apoio sectorial e infraestruturas, axudas a os autónomos, a os emprendedores e a os inmigrantes.

4º. Medidas de protección do medio ambiente e loita contra a seca e o cambio climático, reforzando o dispositivo contra incendios e impulsando un plan contra a seca.

5º. Medidas de fortalecemento dos servizos públicos autonómicos, reforzando a primaria, proseguindo co plan de infraestruturas dixitais, ampliando o catálogo de vacinacións e as actuacións preventivas de saúde pública.

De seguido pasamos a describir algunha destas medidas así como a aportar datos sobre o seu alcance.

As familias son o centro das políticas de loita contra a inflación mediante baixadas nos impostos ...

Coa finalidade de mitigar os efectos da inflación na renda dispoñible das familias e reforzar o impulso da reactivación económica adóptanse unha serie de medidas para reducir a imposición persoal sobre a renda das persoas físicas, deflactando con carácter retroactivo a 1 de xaneiro de 2022 os tres primeiros tramos do IRPF e rebaixando o tramo máis baixo para as rendas máis baixas e aumentando os mínimos persoal e familiar. O carácter retroactivo destas tres medidas permitirá xerar un alivio fiscal as economías familiares na primavera do 2023 cando presenten a súa declaración da renda. No seu conxunto estas medidas supoñen unha redución da tarifa autonómica do IRPF para as rendas medias e baixas, como xa se fixo no ano 2016 e 2022, beneficiando a todos os contribuíntes, mellorando a súa capacidade de gasto moi erosionada pola inflación crecente.

Por outra banda tamén no IRPF estableceuse no marco das medidas fiscais de apoio á familia, núcleo fundamental da sociedade, establécese para o 2023 unha nova dedución de 250 euros para os contribuíntes con dous fillos que se equipara así a das familias numerosas co mesmo número de fillos. Galicia será a 1ª CCAA en aprobar unha medida deste tipo para as familias con dous fillos. Ao mesmo tempo incrementase a actual dedución aplicable as familias numerosas de tal xeito que para as familias con dous fillos a dedución sexa de 250€, o importe actual para as de categoría xeral, e a partir do terceiro fillo aumente esa dedución en 250€ por cada fillo que se teña de mais.

Así mesmo, se completa a senda fiscal marcada para o imposto sobre o patrimonio co gallo de que esta figura tributaria, que non existe en ningún outro país da UE, non se convirta nun factor de deslocalización de investidores, (que penalizaría dobremente á facenda autonómica vía menor recadación en renda e patrimonio) e que pola contra se convirta nun factor de dinamización económica posibilitando a reinversión dos aforros fiscais en Galicia. Así introdúcese unha nova bonificación do 25% da cota no Imposto sobre o Patrimonio, acumulando xa un 50% nestes dous últimos anos.

Tamén se consolida a rebaixa o tipo xeral no imposto sobre transmisión patrimoniais onerosas, desde o vixente 10% ata o 9%, coa finalidade de reducir a tributación as familias que adquiren unha vivenda favorecendo a actual evolución positiva do mercado inmobiliario, e contribuír a súa dinamización.

Ademais, mantense:

○ tipo reducido do 7% na compra de vivenda habitual con límite de patrimonio

○ tipo reducido do 6% cando a compra se realiza en zonas pouco poboadas ou 5% nas mesmas zonas con límite de patrimonio

○ tipo reducido do 3% para menores de 36 anos, persoas con discapacidade, familias numerosas e vítimas de violencia de xénero.

E a eliminación deste imposto para estes colectivos se compran unha vivenda habitual nestas zonas pouco poboadas.

Tamén mantense o programa de 'Impostos 0 no Rural' coa eliminación deste tributo para todas as compravendas de solo rústico, as transmisións totais ou parciais de explotacións agrarias e as agrupacións de fincas rústicas. Xa se teñen beneficiado máis de 136.000 galegos.

O obxectivo común de todas estas medidas é liberar unha parte dos recursos dos axentes económicos, de xeito que se facilita a afluencia de liquidez e así compensar os efectos negativos da inflación na súa capacidade de gasto, e por outra para que poida ser derivada cara opcións de investimento que garantan unha recuperación estable e mantida no tempo. A inversión que se produza, ao reactivar a actividade económica, devolverá ao sistema a perda inicial recadatoria, mediante a recadación dos impostos asociados ao incremento desa actividade e dos elementos de investimento.

Consolidamos a eliminación do Imposto de Sucesións para o 99,9% das herdanzas directas. Neste tributo, mantemos as rebaixas para que Galicia siga entre as CC.AA. con mellor tratamento fiscal para as herdanzas entre familiares directos e para os imáns. Están exentas de tributación o 99,9% das herdanzas por vía directa. Desde 2016 beneficiáronse máis de 675.000 galegos.

No que se refire ao Imposto sobre Sucesións e Doazóns, nestes momentos de incerteza económica con períodos de alta inflación e as consecuentes subas de tipos de xuros, as empresas necesitan destinar recursos propios para acometer novos investimentos e non depender excesivamente do financiamento alleo. Para iso modifícase tamén para o 2023, en ámbalas dúas modalidades do imposto, a redución pola adquisición de bens e dereitos afectos a unha actividade económica e de participacións en entidades e ábrese a posibilidade a que determinados activos de tipo financeiro poidan considerarse afectos

para non penalizar a retención que fagan as empresas do seu beneficio co fin de acometer no futuro novos investimentos.

O impacto das medidas de modificación da tarifa autonómica do IRPF e da actualización dos seus mínimos é de 128 millóns de euros, e a medida relativa a dedución por fillos supón 17,5 millóns. No imposto sobre o patrimonio o impacto é de 17 millóns de euros. O impacto da medida no imposto sobre sucesións e doazóns cífrase en 4,7 millóns de euros.

... e incrementando as axudas para o apoio e protección das persoas máis vulnerables ...

Coa finalidade de mitigar os efectos da inflación na renda dispoñible das familias, melloramos as partidas correspondentes a axudas nos ámbitos educativos, social e económico, para apoiar aos máis vulnerables. É de destacar o esforzo orzamentario que reflicten as contas para o ano 2023 para axudar as familias como consecuencia dos incrementos dos prezos tanto enerxéticos como do resto produtos que consumen. O proceso inflacionario é máis persistente do que se esperaba inicialmente, polo que a renda das familias con menores ingresos viron erosionada a súa capacidade de gasto. Porén as medidas van encamiñadas aos máis vulnerables, construíndo unha sociedade máis solidaria, cun apoio decidido a prol das familias e as persoas..

No eido educativo as contas para o ano 2023 recollen un conxunto de medidas en apoio as familias con fillos incrementando as axudas para material escolar e conxelando as taxas universitarias. Destaca o Bono Familia Escola, dotado con 10,5 millóns de euros (5,5 millóns de euros máis, duplicando o importe) para outorgar axudas de material escolar a máis de 140.000 familias e a implementación da gratuidade das escolas infantís de 0 a 3 anos cun custe de 55 millóns de euros para beneficiar a máis de 30.000 familias.

No eido Social as contas para o ano 2023 recollen un conxunto de medidas en apoio os máis vulnerables como o Bono Social térmico, que incrementa nun 50% o complemento autonómico. En total 22,7 millóns de euros para beneficiar a 64.000 familias; O Bono Social Eléctrico dotado con 4 millóns de euros para incrementar o importe das axudas para o pago das facturas eléctricas dos consumidores máis vulnerables beneficiando a 6.000 persoas. Do mesmo xeito actualízanse as contías das prestacións para a RISGA, as axudas de inclusión social e as pensións non contributivas mellorando as prestacións por usuario para adaptalas á subida do custe da vida.

No ámbito da Xuventude adóptanse diversas medidas de distinto calado entre as que destacan a ampliación do Bono Alugueiro Mocidade por un importe de 25 millóns de euros e mellórase ata o 20% o aval do das hipotecas para menores de 35 anos para a súa primeira vivenda.

Inclúese tamén 4,8 millóns de euros para continuar coa bonificación das peaxes e para compensar a suba do IPC nas peaxes das estradas autonómicas. Por último mellorase o acollemento familiar de menores incrementando en 1 millón de euros o que repercutirá nos 1.200 menores acollidos.

... adoptando medidas en materia de aforro e eficiencia enerxética

A segunda liña de actuacións busca favorecer e impulsar o aforro e a eficiencia enerxética. Neste sentido as contas para o ano 2023 buscan favorecer e impulsar o aforro e a eficiencia enerxética, cunha serie de actuacións que contribúan a ter vivendas e empresas máis eficientes e fontes de enerxía diversificadas e así garantir o mellor subministro e con custes razoables.

Entre estas medidas máis salientables están as achegas para impulsar actuacións de aforro enerxético entre as familias e as empresas que duplican o seu importe, ata acadar os 80 millóns de euros para impulsar a instalación de sistemas de biomasa en vivendas, para o fomento do autoconsumo e de sistemas de almacenamento para fogares e peme.

E co obxecto fomentar a rehabilitación de vivendas para mellorar a súa eficiencia enerxética recóllense 35,7 millóns de euros, así como diversas actuacións de eficiencia enerxética en instalacións municipais por importe de 8,6 millóns de euros en forma de axudas os concellos.

Así como 4,7 millóns de euros para o Bono Enerxía Peme para melloras enerxéticas en equipamentos que tamén abrangue novos servizos de asesoramento en aforro e eficiencia enerxética, tales como de auditorías enerxéticas.

Así mesmo o Plan Renove electrodomésticos por un importe de 3,5 millóns de euros.

Tamén recóllese nas contas unha inversión de 1 millón de euros para a primeira plataforma experimental para producir enerxía eólica.

... con medidas que favorezan a dinamización económica sen esquecer as empresas e sectores máis afectados pola nova perturbación

A situación xerada pola evolución da COVID-19 e conflito bélico de Ucraína obrigou as autoridades públicas a xestionar unha crise sanitaria sen parangón e unha inflación máis persistente da prevista inicialmente con consecuencias negativas sobre o tecido produtivo. Neste sentido establecéronse medidas para protexer a saúde e a seguridade das persoas mediante os múltiples peches perimetrais decretados pola autoridades sanitarias galegas,

polo que moitas empresas e persoas traballadoras autónomas víronse particularmente afectadas por esta situación e chegando a ter caídas na cifra de negocios superiores ao 40 %. A nova perturbación derivada da guerra de Ucraína motiva que o proceso inflacionario iniciado no ano 2021 intensificouse no ano 2022, xerando un novo problema sobre o tecido produtivo galego, cun incremento dos seus costes de produción afectando a súa rendibilidade e poñendo en risco a súa viabilidade e consecuentemente determinando peches de actividade.

Ante esta situación, as contas para o ano 2023 recollen partidas específicas que permitan que a Comunidade Autónoma de Galicia alcance uns maiores niveis de desenvolvemento económico, de calidade no emprego, de benestar social e de cohesión do territorio, polo que é preciso adoptar políticas que promovan un modelo de desenvolvemento económico que favoreza a capacidade creativa e emprendedora da sociedade galega e ao mesmo tempo a resiliencia dos negocios, como fonte de riqueza e como elemento esencial para o crecemento, a mellora da competitividade e a modernización do tecido produtivo galego, mediante o apoio o sector privado.

Así discrimínase positivamente nas contas para o 2023 a dinamización económica promovendo medidas que axuden a emprendedores, autónomos e empresarios co obxecto de manter empregos e incrementar a súa competitividade.

Neste eido é de salientar o Programa Impacto Autónomo, dotado con 30 millóns de euros para apoiar a 25.000 autónomos con rendas medias e medias/baixas para mantemento da súa actividade económica e emprego. Apoio que permitirá facer fronte aos incrementos das súas facturas por mor da inflación e da suba dos custos enerxéticos e das materias primas que poidan chegar a poñer en risco a viabilidade dos seus negocios. Este novo programa súmase aos programas ordinarios específicos para este colectivo.

O Programa de Emprendemento dotado con 13,5 millóns de euros a través da rede dos polos de emprendemento no rural. Tamén o Plan Retorna Emprego dotado con 7,5 millóns de euros para programas de retorno que faciliten a incorporación a profesións e oficios demandadas polo tecido produtivo galego.

Tamén é de destacar o Plan Completa e Transfire dotado con 22,5 millóns de euros para proxectos transformadores e de impacto a través da colaboración e transferencia entre os diferentes axentes público-privados de Galicia. Por outra tamén destacan, en apoio ó sector primario, a dotación de axudas para o sector da pesca por importe de 14,7 millóns de euros moi afectado polo incremento dos seus costes de produción afectando a súa rendibilidade.

As axudas do IGAPE destinadas ao reforzo da competitividade en zonas afectadas polo peche das centrais térmicas dotadas con 19,8 millóns de euros e por último o pro-

grama de modernización e dixitalización do comercio de proximidade dotado con 4,8 millóns de euros.

... con medidas que garantan a protección do medio ambiente e a loita contra a seca e o cambio climático

Outras das prioridades deste orzamento ten unha finalidade medioambiental, prestando unha especial atención á loita contra a seca e para afrontar o cambio climático. Mellorar a xestión dos nosos recursos naturais, a auga e as masas forestais é clave para ter un territorio sustentable. Os orzamentos para o 2023 recollen un conxunto de medidas das que podemos sinalar, entre outras, as seguintes:

Destinamos 15,2 millóns de euros a medidas para mellorar a eficacia na prevención, vixilancia e disuasión dos lumes con:

- máis tempo de traballo para o persoal laboral dos equipos existentes e contratando a novo persoal.
- Coa adquisición de equipos máis especializados na investigación e prevención tales como motobombas e equipos BATRACIO.

Incrementamos o apoio aos concellos para as tarefas de roza e mantemento das franxas secundarias e vías municipais ao que se destinan 8M€.

Incluímos actuacións de loita contra a seca dotado con 11,5 millóns de euros con medidas encamiñadas a mellorar o abastecemento de auga nos núcleos de poboación e aumentar a resiliencia fronte á seca no rural:

- 2,8 millóns de euros na ampliación ETAP río Ulla para mellora do abastecemento do sistema na marxe dereita da ría de Arousa.
- 2 millóns de euros para a reparación de sistemas de abastecemento municipal.
- 3 millóns de euros para incrementar as reservas de auga en áreas urbanas vulnerables
- E 3,7 millóns de euros en liñas de axudas a concellos e comunidades de usuarios destinadas a mellorar a resiliencia fronte á seca: melloras na eficiencia do abastecemento e saneamento, mellora das instalacións nas zonas rurais

Inclúen tamén actuacións para a recuperación integral do territorio afectado polos incendios forestais do ano 2022 dotado con 4,3 millóns de euros e 1 millón en espazos protexidos.

Ademais dun conxunto de actuacións de diversa índole, como son as medidas no ámbito da silvicultura para a prevención de incendios e outras catástrofes dotado con 22,5 millóns de euros; 2 millóns para a prevención de danos pola fauna silvestre; 1 millón para a adquisición de bicicletas eléctricas reforzando así a mobilidade sostible.

Por ultimo un conxunto de actuacións encamiñadas a mellora na xestión dos residuos e reciclaxe. Mediante a construción de puntos limpos, o tratamento de biorresiduos, a xestión de residuos téxtiles e para o desenvolvemento dun plan de apoio á implementación da normativa de residuos. Inclúen así 9,4 millóns de euros nun Plan de apoio á implantación da normativa de residuos e 8,3 millóns de euros en axudas para a recollida separada e compostaxe.

E por último con medidas que garantan o fortalecemento dos servizos públicos ...

Os orzamentos para o ano 2023 ten como obxectivo unha prioridade que non é nova, senón que este Goberno leva a cabo en cada orzamento, o fortalecemento dos servizos públicos. A prioridade ten que ser ter cada exercicio unha mellor sanidade pública, unha mellor educación pública e uns mellores servizos públicos.

Ao servizo desta finalidade podemos salienta no que atinxe a sanidade as seguintes actuacións, entre as que destacamos a terceira anualidade do Fondo de Garantía de infraestruturas sanitarias dotado con 163,5 millóns de euros e destinado as grandes infraestruturas sanitarias e centros integrais de saúde.

Tamén aumentamos as partidas destinadas a novos investimentos en atención primaria en 23,6 millóns de euros: 12 millóns para 6 novos centros de saúde, 9 millóns para melloras en centros xa existentes e 2,6 millóns nun plan de dixitalización.

E tamén reforzando as partidas correspondentes aos cribados e novas vacinas en 11 millóns de euros máis. Tamén é de destacar o investimento de 10 millóns de euros nun Centro de Protonterapia, dotado coas técnicas máis avanzadas de radioterapia especialmente indicada para o tratamento de tumores de difícil acceso quirúrxico e máis sensibles a radiación.

Do mesma forma é de destacar no ámbito educativo o Plan de investimentos universitarios dotado con 10 millóns de euros para novas infraestruturas de docencia e investigación. Tamén destaca para atención a diversidade e garantía de equidade educativa dotado con 24,5 millóns de euros. E por último un plan de melloras no funcionamento dos centros educativos e dotación de equipamentos innovadores nos 230 centros de Formación Profesional para 60.000 alumnos.

Por último no ámbito social salientar as seguintes actuacións de distinto ámbito, como o reforzo do sistema de axuda no fogar por importe de 11 millóns de euros aumentando o importe de 11,5 euros /hora acordados coa Fegamp, nun 4% ata acadar os 12 € por hora de atención no financiamento da Xunta aos concellos, que prestan servizos a máis de 25.000 beneficiarios

O investimento en 10 novas Casas Niños para chegar ás 105 por importe de 2,5 millóns de euros, 30 novas Casas do Maior ata acadar 137 por importe de 3,3 millóns de euros. Tamén duplícanse a atención e servizos de teleasistencia cun custe de 11,3 millóns de euros para beneficiar a máis de 10.000 galegos, así como o desenvolvemento dun Plan para concellos de atención a persoas maiores por importe de 9,5 millóns de euros.

1.4. O SEMESTRE EUROPEO 2022

A Comisión Europea (CE) estableceu no 2011 o nomeado «Semestre Europeo», co gallo de mellorar as sinerxias entre as políticas económicas dos países que integran a Unión Europea (UE) e aumentar a vixilancia sobre os seus potenciais desequilibrios macroeconómicos, de xeito especial naqueles que pertencen á Unión Económica e Monetaria (UEM) un ciclo anual no que se deseñan e coordinan as políticas económicas e que recolle a análise da situación económica dos Estados membros, así como dos seus plans de reformas orzamentarias, macroeconómicas e estruturais.

O 24 de novembro de 2021, a Comisión adoptou o Estudo Prospectivo Anual sobre o Crecemento Sustentable, marcando así o inicio do Semestre Europeo de 2022 para a coordinación das políticas económicas. A Comisión tivo debidamente en conta o Compromiso Social do Porto subscrito o 7 de maio de 2021 co fin de impulsar a aplicación do pilar europeo de dereitos sociais proclamado polo Parlamento Europeo, o Consello e a Comisión o 17 de novembro de 2017. O 25 de marzo de 2022, o Consello Europeo aprobou as prioridades do Estudo Prospectivo Anual sobre o Crecemento Sustentable de 2022. O 24 de novembro de 2021, a Comisión, sobre a base do Regulamento (UE) n.º 1176/2011, adoptou así mesmo o Informe sobre o Mecanismo de Alerta, no que se sinalaba a España como un dos Estados membros para os cales sería necesario un exame exhaustivo. Na mesma data, a Comisión tamén adoptou a Recomendación do Consello sobre a política económica da zona do euro, así como unha proposta de Informe conxunto sobre o emprego para 2022, no que se analiza a aplicación das orientacións de emprego e os principios do pilar europeo de dereitos sociais. O 5 de abril de 2022, o Consello adoptou a Recomendación sobre a política económica da zona do euro e o 14 de marzo de 2022, o Informe conxunto sobre o emprego para 2022.

A invasión de Ucraína por parte de Rusia, tras a pandemia mundial, alterou significativamente o contexto xeopolítico e económico. Entre as repercusións da invasión sobre as economías dos Estados membros figura un aumento dos prezos da enerxía, dos alimentos e das materias primas, así como menores perspectivas de crecemento. Os maiores prezos da enerxía pesan de maneira particularmente aguda sobre os fogares máis vulnerables confrontados a unha situación de pobreza enerxética ou en risco de caer na devandita situación, así como sobre as empresas máis vulnerables ás subidas dos prezos da enerxía.

Tendo en conta a rápida evolución da situación económica e xeopolítica, en 2022, o Semestre Europeo renova a súa coordinación xeral das políticas económicas e de emprego, ao mesmo tempo que se axusta aos requisitos de execución do Mecanismo de Recuperación e Resiliencia, con arranxo ao Estudo Prospectivo Anual sobre o Crecemento Sustentable de 2022. A execución dos plans de recuperación e resiliencia adoptados é esencial para a consecución das prioridades de actuación no marco do Semestre Europeo, xa que devanditos plans abordan a totalidade ou unha parte significativa das recomendacións específicas por país emitidas nos ciclos do Semestre Europeo de 2019 e 2020. As recomendacións específicas por país de 2019 e 2020 seguen sendo igualmente pertinentes para os plans de recuperación e resiliencia revisados, actualizados ou modificados, engadíndose a calquera outra recomendación específica por país formulada ata a data de presentación de tales plans de recuperación e resiliencia revisados, actualizados ou modificados.

A cláusula xeral de salvagarda do Pacto de Estabilidade e Crecemento estivo activa desde marzo de 2020. Na súa Comunicación, do 3 de marzo de 2021, titulada «Un ano despois da pandemia de COVID-19: resposta en materia de política orzamentaria», a Comisión expuxo o seu punto de vista de que a decisión relativa á desactivación ou o mantemento en vigor da cláusula xeral de salvagarda debe basearse nunha avaliación global da situación da economía, utilizando como criterio cuantitativo clave a comparación do nivel de actividade económica na Unión ou na zona do euro cos niveis anteriores á crise (final de 2019). A maior incertidume e os importantes riscos á baixa das perspectivas económicas no contexto da guerra en Europa, as subidas sen precedentes dos prezos da enerxía e as continuas perturbacións da cadea de abastecemento xustifican a prórroga da cláusula xeral de salvagarda do Pacto de Estabilidade e Crecemento durante 2023, aínda que a Comisión considera desactivala a partir de 2024. O mantemento da cláusula xeral de salvagarda en 2023 deixará marxe para que as políticas fiscais nacionais reaccionen con rapidez cando sexa necesario, á vez que permitirá unha transición fluída desde o amplo apoio dado á economía durante a pandemia a unha crecente orientación cara a medidas temporais e específicas e á cautela orzamentaria necesaria para garantir a sustentabilidade a medio prazo. A Comisión proporcionará orientacións sobre posibles cambios do marco de gobernanza económica despois das vacacións de verán e con suficiente antelación, para 2023

O 2 de marzo de 2022, a Comisión adoptou unha comunicación na que proporcionaba orientacións xerais para a política orzamentaria en 2023 encamiñadas a apoiar

a elaboración dos programas de estabilidade e de converxencia dos Estados membros, reforzando desta forma a coordinación das políticas. A Comisión observou, sobre a base das perspectivas macroeconómicas das previsións do inverno de 2022, que en 2023 sería apropiado pasar dunha orientación orzamentaria agregada expansionista en 2020-2022 a unha orientación orzamentaria agregada globalmente neutra, mantendo en calquera caso a disposición para reaccionar en función da cambiante situación económica.

Con respecto ás orientacións orzamentarias, as recomendacións para 2023 teñen en conta a deterioración das perspectivas económicas, a maior incertidume e os novos riscos á baixa e a maior inflación en comparación coas previsións do inverno de 2022 da Comisión. Á luz destas consideracións, a resposta orzamentaria ten que impulsar o investimento público en relación coas transicións ecolóxica e dixital e a seguridade enerxética, e soste o poder adquisitivo dos fogares máis vulnerables con obxecto de amortecer os efectos da subida dos prezos da enerxía e contribuír a limitar as presións inflacionistas derivadas de efectos inducidos a través de medidas selectivas e temporais. A política orzamentaria ha de seguir sendo áxil co fin de axustarse ás circunstancias rapidamente cambiantes, incluídos os retos derivados da guerra de agresión de Rusia contra Ucraína en materia de defensa e seguridade, e ten que distinguir entre Estados membros atendendo á súa situación orzamentaria e económica específica, tamén no que respecta a a súa exposición á crise e a entrada de persoas desprazadas procedentes de Ucraína.

O 30 de abril de 2022, España presentou o seu Programa Nacional de Reformas de 2022 e, o 29 de abril de 2022, o seu Programa de Estabilidade de 2022, de conformidade cos prazos establecidos no artigo 4 do Regulamento (CE) n.º 1466/97. Para ter en conta as súas interrelacións, ambos os programas avaliáronse conxuntamente. De conformidade co artigo 27 do Regulamento (UE) 2021/241, o Programa Nacional de Reformas de 2022 tamén reflicte o informe semestral de España sobre os avances realizados na execución do seu Plan de Recuperación e Resiliencia.

A Comisión publicou o informe por país de 2022 correspondente a España o 23 de maio de 2022. Avaliou os avances de España no seguimento das recomendacións que lle dirixiu o Consello en 2019, 2020 e 2021 e fixo balance da execución do seu Plan de Recuperación e Resiliencia, baseándose no cadro de indicadores sobre recuperación e resiliencia. Partindo desta análise, o informe sobre España detectou deficiencias en relación con retos que non se abordan ou se abordan só parcialmente no Plan de Recuperación e Resiliencia, así como retos novos e emerxentes, como os derivados da invasión de Ucraína por parte de Rusia. Así mesmo, avaliou os avances de España na execución do pilar europeo de dereitos sociais e no logro dos obxectivos principais da Unión en materia de emprego, capacidades e redución da pobreza, así como os avances cara ao logro dos Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable das Nacións Unidas.

A Comisión realizou un exame exhaustivo sobre España e concluíu que España está a experimentar desequilibrios. En particular, as vulnerabilidades están relacionadas co alto

nivel de débeda exterior, pública e privada nun contexto de alto desemprego, e teñen incidencia transfronteiriza.

Segundo as previsións da Comisión da primavera de 2022, en 2023 o efecto da orientación orzamentaria equivalería ao 0 % do PIB, coa hipótese de mantemento da política económica. Prevese que España siga utilizando en 2023 as subvencións procedentes do Mecanismo de Recuperación e Resiliencia para financiar investimentos adicionais en apoio da recuperación. Calcúlase que a contribución positiva á actividade económica do gasto financiado por subvencións procedentes do Mecanismo de Recuperación e Resiliencia e outros fondos da Unión mantéñase estable en 2023 en comparación con 2022. Prevese que o investimento financiado a nivel nacional proporcione unha contribución contraccionista á orientación orzamentaria de 0,1 puntos porcentuais en 2023. Ao mesmo tempo, prevese que en 2023 o incremento dos gastos primarios correntes financiados a nivel nacional (excluídas as novas medidas relativas aos ingresos) teña un efecto globalmente neutro, de + 0,1 puntos porcentuais, sobre a orientación orzamentaria global. Isto inclúe as repercusións da supresión gradual das medidas adoptadas para abordar a subida dos prezos da enerxía (0,4 % do PIB).

No Programa de Estabilidade de 2022 espérase que o déficit público diminúa gradualmente ao 3,3 % do PIB en 2024 e ao 2,9 % do PIB en 2025. Por conseguinte, prevese que o déficit público sitúese por baixo do 3 % do PIB en 2025. Segundo o Programa de Estabilidade de 2022, espérase que a cociente débeda pública/PIB sexa inferior en 2025, diminuíndo ao 110,8 % en 2024 e ao 109,7 % en 2025. Segundo a análise da Comisión, os riscos para a sustentabilidade da débeda parecen elevados a medio prazo.

De conformidade co artigo 19, apartado 3, letra b), do Regulamento (UE) 2021/241 e o criterio 2.2 do seu anexo V, o Plan de Recuperación e Resiliencia inclúe un amplo conxunto de investimentos e reformas que se reforzan mutuamente cun calendario indicativo de realización con prazo de finalización ata o 31 de agosto de 2026. Estas contribúen a abordar a totalidade ou unha parte significativa dos retos económicos e sociais descritos nas recomendacións dirixidas polo Consello a España no marco do Semestre Europeo de 2019 e 2020, ademais de en calquera outra recomendación dirixida a España ata a data de adopción dun plan de recuperación e resiliencia. En particular, espérase que o Plan de Recuperación e Resiliencia contribúa substancialmente ao seguimento das recomendacións dirixidas a España relativas ao fomento do investimento público e privado para contribuír á recuperación. Ao facelo, espérase que aborde as recomendacións sobre investimento e innovación e as transicións dixital e ecolóxica do país. O Plan de Recuperación e Resiliencia tamén inclúe medidas encamiñadas a reducir a alta proporción de contratos temporais nos sectores privado e público e a reforzar unhas políticas de mercado laboral activas. Espérase que o Plan de Recuperación e Resiliencia contribúa a abordar a fragmentación existente da prestación de desemprego, que se traduce nuns resultados deficientes. Tamén se espera que contribúa a fornecer cualificacións e capacitacións pertinentes para o mercado laboral que permitan apoiar a transicións ecolóxica e dixital de España. O acceso

á aprendizaxe dixital pode ser impulsado significativamente polo Plan de Recuperación e Resiliencia a través do investimento en dispositivos e cualificacións, así como desenvolvendo cursos en liña. Os resultados educativos tamén poden mellorar como consecuencia da realización de investimentos en diversas etapas do ciclo de ensino. As medidas do Plan de Recuperación e Resiliencia tamén poden contribuír ao seguimento das recomendacións dirixidas a España para que mellore a cobertura e a adecuación dos seus réximes de salario mínimo e subsidios familiares. Tamén se espera que o Plan de Recuperación e Resiliencia contribúa a reforzar os marcos de contratación pública e mellorar a contorna empresarial. Por outra banda, as medidas do Plan de Recuperación e Resiliencia encamiñadas a aumentar a eficacia do gasto público e o sistema tributario poden contribuír á sustentabilidade das finanzas públicas.

A Comisión indicou España aínda non presentou formalmente o acordo de asociación nin os demais programas da política de cohesión establecidos no Regulamento (UE) 2021/1060 do Parlamento Europeo e do Consello. De conformidade co devandito Regulamento, España debe ter en conta as recomendacións que se lle dirixiron na programación dos fondos da política de cohesión 2021-2027. Isto constitúe unha condición previa para mellorar a eficacia e maximizar o valor engadido da axuda financeira que se ha de recibir dos fondos da política de cohesión, ao mesmo tempo que se fomenta a coordinación, a complementariedade e a coherencia entre os devanditos fondos de cohesión e outros instrumentos e fondos da Unión. A aplicación frutífera do Mecanismo de Recuperación e Resiliencia e os programas da política de cohesión tamén depende da eliminación dos obstáculos ao investimento para apoiar as transicións ecolóxica e dixital e un desenvolvemento territorial equilibrado.

Máis aló dos retos económicos e sociais aos que responde o Plan de Recuperación e Resiliencia, España afronta unha serie de retos adicionais relativos á aceleración da transición ecolóxica, o aumento das interconexións enerxéticas, o aumento da dispoñibilidade de vivendas sociais energeticamente eficientes e alcanzables e o fomento da economía circular. Unhas políticas encamiñadas a aumentar as taxas de reciclaxe e fomentar a economía circular poden contribuír a limitar a importación de bens e, desta forma, a mellorar os desequilibrios externos. A medio e longo prazo, o logro dos obxectivos en materia de enerxías renovables e eficiencia enerxética e o aumento das interconexións enerxéticas tamén poden levar a reducir a dependencia dos combustibles fósiles e o alto nivel de débeda externa.

En resposta ao mandato dos xefes de Estado ou de Goberno da Unión establecido na Declaración de Versalles, a proposta da Comisión dun plan REPowerEU propónse eliminar a dependencia da Unión respecto de a importación de combustibles fósiles de Rusia o máis pronto posible. Con este obxectivo, a Comisión propónse determinar, por medio dun diálogo cos Estados membros, os proxectos, investimentos e reformas a nivel nacional, rexional e da Unión que se consideran máis adecuados. Estas medidas están en-

camiñadas a reducir a dependencia global respecto de os combustibles fósiles e a cambiar a orixe das importacións de combustibles fósiles que ata a data procedían de Rusia.

Aínda que a aceleración da transición cara á neutralidade desde o punto de vista climático e o abandono progresivo dos combustibles fósiles crearán uns custos de reestruturación significativos en varios sectores, España pode utilizar o Mecanismo para unha Transición Xusta no contexto da política de cohesión con obxecto de diminuír o impacto socioeconómico da transición nas rexións máis afectadas. España pode ademais aproveitar o Fondo Social Europeo Plus, establecido polo Regulamento (UE) 2021/1057 do Parlamento Europeo e do Consello, para mellorar as oportunidades de emprego e reforzar a cohesión social.

Á luz do exame exhaustivo realizado pola Comisión e da súa avaliación, o Consello examinou o Programa Nacional de Reformas de 2022 e o Programa de Estabilidade de 2022.. O Consello da UE emite as seguintes recomendacións para España,

RECOMENDA a España que tome medidas en 2022 e 2023 co fin de:

1. En 2023, garantir unha política orzamentaria prudente, en particular limitando o incremento dos gastos primarios correntes financiados a nivel nacional por baixo do crecemento potencial a medio prazo, teniendo en cuenta a continuación da axuda temporal e específica en favor dos fogares e as empresas máis vulnerables ás subidas dos prezos da enerxía e das persoas que abandonan Ucraína. Estar disposta a axustar os seus gastos correntes á cambiante situación. Aumentar o investimento público nos ámbitos das transicións ecolóxica e dixital e da seguridade enerxética tendo en conta a iniciativa REPowerEU, utilizando tamén o Mecanismo de Recuperación e Resiliencia e outros fondos da Unión. Para o período posterior a 2023, aplicar unha política orzamentaria encamiñada a lograr situacións orzamentarias prudentes a medio prazo e garantir unha redución gradual da débeda que sexa crible e a sustentabilidade das finanzas públicas a medio prazo, a través do saneamento gradual, o investimento e as reformas.
2. Proceder á execución do seu Plan de Recuperación e Resiliencia, de conformidade cos fitos e obxectivos incluídos na Decisión de Execución do Consello do 13 de xullo de 2021. Presentar os documentos de programación da política de cohesión 2021-2027 con vistas a finalizar as negociacións coa Comisión e, seguidamente, iniciar a súa aplicación.
3. Aumentar as taxas de reciclaxe para alcanzar os obxectivos da Unión e fomentar a economía circular mediante a mellora da coordinación entre todos os niveis da Administración e a realización de novos investimentos co fin de cumprir as súas obrigacións en materia de recollida selectiva de residuos e de reciclaxe, e de fomentar a reutilización da auga.
4. Reducir a dependencia global respecto de os combustibles fósiles. Acelerar o desenvolvemento de enerxías renovables, facendo fincapé nas instalacións descentralizadas

e o autoconsumo, tamén mediante unha maior simplificación dos procedementos de concesión de autorizacións e a mellora do acceso á rede eléctrica. Apoiar os investimentos complementarios en almacenamento, infraestruturas de redes, electrificación dos edificios e o transporte e hidróxeno renovable. Aumentar a capacidade de interconexión enerxética. Aumentar a dispoñibilidade de vivendas sociais energeticamente eficientes e alcanzables, especialmente a través da renovación..

1.5. PLAN ORZAMENTARIO 2023.

O pasado 15 de outubro o goberno de España presenta o plan orzamentario perante a Comisión Europea para 2023. No que se indica que España segue a senda marcada pola cláusula de salvagarda prorrogada no 2023 pola Unión Europea e mantén abertos os mecanismos previstos na normativa nacional para dar cobertura a esta situación excepcional. É por elo polo que España activa de novo a cláusula que permite a suspensión das regras fiscais, tal e como fixo no 2021 e no 2022, fixando unha taxa de referencia de crecemento máximo das necesidades de financiamento por sectores da administración a as súas correspondentes implicacións na débeda.

Por elo, o Consello de Ministros no ACM de 26 de xullo de 2022 polo que se fixa o crecemento do límite de gasto non financeiro para 2023, a apreciación prevista dos artigos 135.4 da CE e 11.3 da Lei orgánica de estabilidade orzamentaria e sostibilidade financeira, referente á apreciación da situación de pandemia. Esta apreciación foi ratificada polo pleno do congreso dos Deputados o pasado 22 de setembro.

En calquera caso, tal e como pon de manifesto o Goberno de España a activación da devandita cláusula non implica que non se manteñan os compromisos coa estabilidade orzamentaria polo que non se suspenden os procedemento do pacto de estabilidade e crecemento.

A estratexia fiscal presentada nesta plan ten como obxectivo profundizar no proceso de recuperación xusta da crisis derivada da pandemia sanitaria da COVID-19, amortecer as consecuencias do shock xeopolítico que supoñe a guerra de Ucraína e, de maneira simultánea, avanzar no proceso de modernización e transformación de nosa economía, facéndoa máis sólida, inclusiva e resiliente, e máis capacitada para afrontar os desafíos futuros, sen deixar a ninguén atrás..

Polo tanto, coa cláusula de salvagarda activada de novo para 2023, o ciclo dos PGE para 2023 comezou coa necesidade de asegurar a necesaria flexibilidade ás Administracións Públicas a fin de poder deseñar unha política fiscal que garantice o mantemento do proceso de recuperación e crecemento económicos, xa iniciado en 2021. En consecuencia, seguindo as directrices que proveñen das institucións europeas, España activou

de novo en 2023 a cláusula de escape prevista en nosa normativa nacional, o que supoñe unha suspensión temporal das regras fiscais, como xa se fixo en 2021 y 2022. Se ben, a pesar do escenario adverso e da incertidume existente, debe continuarse garantindo o compromiso coa estabilidade orzamentaria para o período 2022-2025, sen abandonar en ningún momento a responsabilidade fiscal. No Programa de Estabilidade que foi remitido a Bruselas o pasado 30 de abril se incluía unha senda de redución paulatina do déficit público, que, á vez, respalda a sustentabilidade orzamentaria a medio prazo, acadando un déficit inferior o 3% del PIB en 2025.

No Plan Orzamentario 2023, se recollen as taxas de referencia do saldo fiscal, deseñadas cun dobre obxectivo: por un lado continuar apoiando a empresas, traballadores e familias mentres a recuperación económica se asenta, e, por outra banda, comezar un proceso de reequilibrio a medio prazo que permita acadar posicións fiscais prudentes e reafirmar a posición das contas públicas.

Cadro II. Taxas de referencia do saldo fiscal das AAPP 2022-2025 Ministerio de Facenda

SUBSECTOR	2022	2023	2024	2025
Administración Central	-3,9%	-3,2%	-3,6%	-3,2%
Comunidades Autónomas	-0,6%	-0,3%	0,2%	0,2%
Corporacións Locais	0,0%	0,1%	0,3%	0,2%
Seguridade Social	-0,5%	-0,5%	-0,3%	-0,2%
Total AAPP	-5,0%	-3,9%	3,3%	-2,9%

No que atinxe á débeda, o cadro seguinte mostra a evolución da débeda pública global segundo as previsións macroeconómicas e fiscais. Para 2022, a débeda retomará de novo a senda descendente que se observaba en 2021, prolongándose esta tendencia en 2023.

Cadro III. Evolución da débeda das AAPP e perspectivas. Ministerio de Facenda.

	2021	2022	2023
Ratio Débeda / PIB	118,2	115,2	112,4
Variación	-2,2	-3	-2,8
Contribución á variación na ratio débeda / PIB			
Saldo Orzamentario Primario	4,6	2,8	1,6
Xuros pagados	2,2	2,2	2,4
Axuste stock-fluxo	-0,1	1,4	-0,2
p.m. Tipo interés implícito sobre a débeda	1,9	2,1	2,2

I.6. NEXT GENERATION EU.

Cun orzamento de 806.900 millóns de euros (M€), os fondos de recuperación NGEU están a axudar a reparar os danos económicos e sociais causados pola pandemia de coronavirus e construír unha UE post-COVID-19 máis verde, máis dixital, máis resistente e mellor adaptada aos retos actuais e futuros.

O núcleo de NGEU é o Mecanismo de Recuperación e Resiliencia (MRR ou Mecanismo), un fondo para proporcionar subvencións e préstamos para apoiar reformas e investimentos nos Estados membros da UE, cuns recursos financeiros de 723.800 M€, dos cales 338.000 constituiranse como transferencias non reembolsables e 385.800 destinaranse a proporcionar préstamos aos Estados membros en condicións favorables, que serán reembolsados por eles.

Ademais, NGEU reforza varios programas e políticas da UE do seguinte xeito:

Á Política de Cohesión a través de REACT-EU con 50.620 M€, no marco da axuda á recuperación para a cohesión e os territorios de Europa, prestando asistencia para favorecer a reparación a curto prazo da crise, no contexto da pandemia de COVID-19, e as súas consecuencias sociais, así como para preparar unha recuperación verde, dixital e resiliente da economía. Do importe asignado a España, lixeiramente por enriba dos 14.500 M€, 10.000 se distribuíron entre as CC.AA. para xestionalos nos programas operativos FEDER e FSE rexionais, mentres que o resto xestiónase polo Ministerio de Sanidade no programa plurirrexional de España, fundamentalmente para financiar a adquisición de vacinas. Galicia xestiona 441 millóns de EUR, o 79% no Programa FEDER Galicia 2014-2020 e o 21% restante no Programa FSE Galicia 2014-2020,;

Ao Fondo de Transición Xusta (FTX) con 10.868 millóns de euros, co obxectivo de prestar apoio aos territorios que se enfrontan a retos socioeconómicos graves derivados do proceso de transición á neutralidade climática e contribuír á aplicación do Pacto Verde Europeo, cuxo obxectivo é lograr unha Unión climaticamente neutra de aquí a 2050. O Programa de Transición Xusta de España ascende a 873 M€, dos que 111 millóns corresponden á prioridade da provincia da Coruña;

Ao Fondo Europeo de Desenvolvemento Rural (FEADER) con 8.070 millóns de euros, para seguir apoiando aos agricultores;

Ao programa InvestEU con 6.074 millóns de euros, para apoiar os esforzos investidores das empresas;

Ao programa de Protección Civil da UE (rescEU) con 2.000 millóns de euros, para reforzar a capacidade de responder a gran escala ás emerxencias derivadas de catástrofes naturais;

Ao programa marco de investigación e innovación Horizonte Europa con 5.412 millóns de euros, para asegurarse que a UE ten a capacidade de financiar a excelencia na investigación.

Para financiar NGEU, a UE tomará préstamos nos mercados. O reembolso realizárase durante un período a longo prazo, ata 2058. Este calendario trata de evitar a presión inmediata sobre as finanzas dos Estados membros e permíttelles centrar os seus esforzos na recuperación.

O Mecanismo de Recuperación e Resiliencia

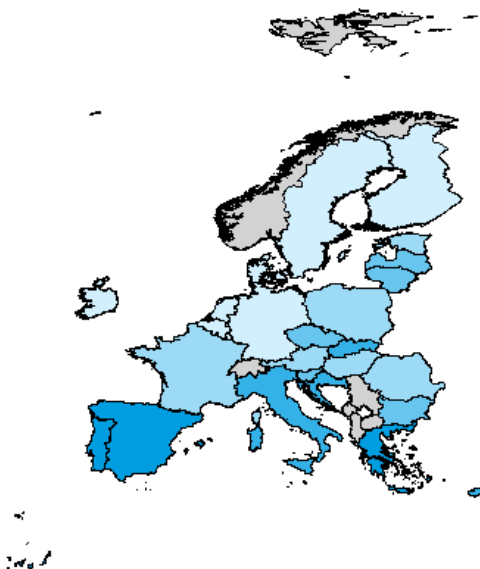
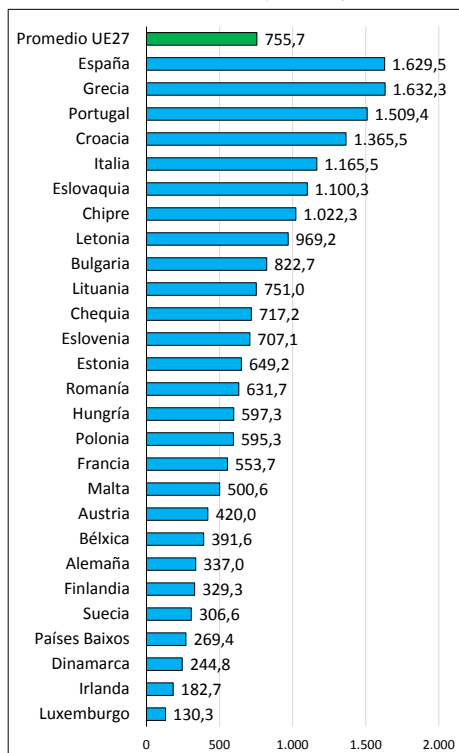
O Mecanismo establécese no Regulamento (UE) 2021/241 e o seu obxectivo xeral é lograr unha recuperación sustentable e resiliente, á vez que se promoven as prioridades ecolóxicas e dixitais da UE, contribuíndo á aplicación do pilar europeo de dereitos sociais e contribuíndo á autonomía estratéxica da Unión xunto cunha economía aberta e xerando valor engadido europeo.

O ámbito de aplicación do Mecanismo inclúe prioridades da UE estruturadas en seis piares:

- transición ecolóxica;
- transformación dixital;
- crecemento intelixente, sustentable e integrador, que inclúa a cohesión económica, o emprego, a produtividade, a competitividade, a investigación, o desenvolvemento e a innovación, e un mercado interior que funcione correctamente con PEMES sólidas;
- cohesión social e territorial;
- saúde e resiliencia económica, social e institucional, con obxecto, entre outros, de aumentar a preparación e capacidade de reacción ante as crises; e
- políticas para a próxima xeración, a infancia e a mocidade, tales como a educación e o desenvolvemento de capacidades.

Os fondos do Mecanismo estanse a desenvolver segundo os Plans nacionais de recuperación e resiliencia elaborados por cada Estado membro, en colaboración coa Comisión Europea, e en liña coa asignación financeira establecida.

Gráfico V. EUR por habitante do Mecanismo de Recuperación e Resiliencia. Prezos correntes.

Fonte: Elaboración propia a partir de información da Comisión Europea

O método de reparto por Estado membro dos recursos do Mecanismo correspondentes a transferencias non reembolsables, ten en conta variables como a poboación, a inversa do PIB per cápita, a taxa media de desemprego dos últimos cinco anos en comparación coa media da Unión no período 2015-2019 e a caída do PIB real en 2020 e 2021. Así, trala revisión dos indicadores realizada pola Comisión o 30 de xuño de 2022, a España correspóndelle unha asignación de 77.234 millóns de EUR a prezos correntes (7.706 M€ máis que na asignación inicial), o 22,9% do total, para financiar as inversións e reformas incluídas no Plan Nacional de Recuperación, Transformación e Resiliencia elaborado polo Goberno de España e aprobado pola Comisión Europea en xuño de 2021.

España é o Estado que recibe máis recursos do Mecanismo no tramo de subvencións non reembolsables e o segundo en termos per cápita, tan só por detrás de Grecia. En xeral, os países do sur da Unión Europea son os maiores perceptores dos recursos do Mecanismo, debido fundamentalmente á maior caída no PIB e aos maiores niveis de desemprego que presentan.

A estrutura do Plan de Recuperación, Transformación e Resiliencia (PRTR) de España é de 4 eixos transversais:

Transición ecolóxica

Transformación dixital

Cohesión social e territorial

Igualdade de xénero

Estes 4 eixos orientan as 10 políticas panca que incidirán directamente naqueles sectores produtivos con maior capacidade de transformación do tecido económico e social. Á súa vez, as 10 políticas panca integran 30 compoñentes que permiten articular un programa de 212 medidas (102 Reformas e 110 Investimentos) para a modernización e transformación do país.

Políticas panca e compoñentes do PRTR

I	II	III	IV	V
Axenda urbana e rural, loita contra a despoboación e desenvolvemento da	Infraestruturas e ecosistemas resilientes	Transición enerxética, xusta e inclusiva	Unha Administración para o século XXI	Modernización e dixitalización do ecosistema das empresas
C1. Plan de choque de mobilidade sostible, segura e conectada en contornos urbanos e metropolitanos C2. Plan de rehabilitación de vivenda e rexeneración urbana C3. Transformación ambiental e dixital do sistema agroalimentario e pesqueiro.	C4. Conservación e restauración de ecosistemas e a súa biodiversidade C5. Preservación do litoral e recursos hídricos. C6. Mobilidade sostible, segura e conectada.	C7. Despregamento e integración de enerxías renovables C8. Infraestruturas eléctricas, promoción de redes intelixentes e despregamento da flexibilidade e o almacenamento C9. Folla de ruta do hidróxeno renovable e a súa integración sectorial. C10. Estratexia de Transición Xusta.	C11. Modernización das administracións públicas.	C12. Política industrial de España C13. Impulso á PEME C14. Plan de modernización e competitividade do sector turístico C15. Conectividade Dixital, impulso da ciberseguridade e despregamento do 5G

VI	VII	VIII	IX	X
Pacto pola ciencia e a innovación. Reforzo ás capacidades do Sistema	Educación e coñecemento, formación continua e desenvolvemento de	Nova economía dos cuidados e políticas de emprego	Impulso da industria da cultura e o deporte	Modernización do sistema fiscal para un crecemento inclusivo e sostible
<p>C16. Estratexia Nacional de Intelixencia Artificial</p> <p>C17. Reforma institucional e fortalecemento das capacidades do sistema nacional de ciencia, tecnoloxía e innovación</p> <p>C18. Renovación e ampliación das capacidades do Sistema Nacional de Saúde</p>	<p>C19. Plan Nacional de Competencias Dixitais (digital skills)</p> <p>C20. Plan estratéxico de impulso da Formación Profesional</p> <p>C21. Modernización e dixitalización do sistema educativo, incluída a educación temperá de 0 a 3 anos</p>	<p>C22. Plan de choque para a economía dos coidados e reforzo das políticas de inclusión</p> <p>C23. Novas políticas públicas para un mercado de traballo dinámico, resiliente e inclusivo</p>	<p>C24. Revalorización da industria cultural</p> <p>C25. España hub audiovisual de Europa (Spain AVS Hub)</p> <p>C26. Plan de fomento do sector do deporte</p>	<p>C27. Medidas e actuacións de prevención e loita contra o fraude fiscal</p> <p>C28. Adaptación do sistema impositivo á realidade do século XXI</p> <p>C29. Mellora da eficacia do gasto público</p> <p>C30. Sustentabilidade a longo prazo do sistema público de pensións no marco do Pacto de Toledo</p>

O eixo da transición ecolóxica reforza a inversión pública e privada para reorientar o modelo produtivo, impulsando a transición verde, a descarbonización, a eficiencia enerxética, o despregamento das enerxías renovables, a electrificación da mobilidade, o desenvolvemento do almacenamento de enerxía, a economía circular, as solucións baseadas na natureza e a mellora da resiliencia de todos os sectores económicos.

Neste primeiro eixo encádrase, entre outros, o Programa de incentivos para a implantación de instalacións de enerxías renovables térmicas en distintos sectores da economía, que leva a cabo o INEGA (Axencia Instituto Enerxético de Galicia) na nosa Comunidade Autónoma. O dito programa pretende desenvolver o uso de enerxías renovables (biomasa, hidrotermia, aerotermia...) nos sectores industrial, agropecuario, servizos e administracións públicas, no marco dos obxectivos perseguidos polo PRTR, polo Plan nacional integrado de enerxía e clima (PNIEC) 2021-2030 e pola Directiva (UE) 2018/2001, así como levar á práctica a Estratexia de descarbonización a longo prazo para mobilizar investimentos na implantación de tecnoloxías limpas, baseadas en fontes renovables.

O eixo da transformación dixital, en liña coa estratexia dixital europea e a Axenda España Dixital 2025, establece a folia de ruta para acelerar unha transición dixital humanista e inclusiva. Dada a súa natureza transversal, a transformación dixital despregarase a través do conxunto do Plan, pero o compoñente 15 contribúe nun 100% á transición dixital. Este compoñente entronca directamente con “Connect”, unha das 7 áreas emblemáticas que sinalaba a UE como ámbitos esenciais aos que animaba a dirixir as reformas e investimentos dos Estados membros.

Os principais retos do compoñente 15 do PRTR relaciónanse coa mitigación dos fallos de mercado para estender a cobertura de redes de telecomunicacións ultrarrápidas

en todo o territorio, particularmente nas zonas rurais e zonas estratéxicas, contribuíndo a pechar as actuais fendas dixitais, sociais, económicas, de xénero e territoriais.

Con este ambicioso obxectivo, lévanse a cabo diversas actuacións como as desenvolvidas pola Axencia para a Modernización Tecnolóxica de Galicia (Amtega) para o reforzo da conectividade en polígonos industriais e centros loxísticos, aliñado coa Estratexia Galicia Dixital 2030, a cal define un marco de actuación común que facilite a acción das tres administracións (nacional, autonómica e local) nun mesmo territorio de forma complementaria, buscando sinerxías e a suma de esforzos para consolidar a transición dixital da nosa Comunidade, que se presenta coma un dos principais motores de crecemento e transformación económica nos vindeiros anos, particularmente en termos de produtividade e emprego.

O terceiro eixo promociona a cohesión social e territorial de España, mediante o reforzo do Estado do benestar, do sistema educativo, do impulso do emprego de calidade, un sistema fiscal xusto, e con medidas especificamente orientadas a abordar o reto demográfico e a brindar oportunidades ás próximas xeracións.

Para brindar as anteditas oportunidades e diminuír a desigualdade da renda e as taxas de pobreza extrema e moderada, impulsouse, entre outras medidas, un proxecto piloto innovador consistente nun itinerario de inclusión social e a súa avaliación, no marco do investimento C23.I7 do PRTR. Trátase dun proxecto piloto para abordar a pobreza infantil e mellorar os niveis de inclusión social das familias con menores de 18 anos perceptoras do Ingreso Mínimo Vital e da RISGA (Renda de Inclusión Social de Galicia), especialmente daquelas en contextos urbanos desfavorecidos e en áreas rurais en exclusión territorial.

A igualdade de xénero tamén se erixe nun eixo central do PRTR, co fin de compensar o impacto diferencial da pandemia e lograr un crecemento máis inclusivo e sostible dende o punto de vista social. Este eixo céntrase na igualdade de xénero, especialmente a través de medidas transversais orientadas a elevar a taxa de emprego feminino, a mellorar, fortalecer e reorganizar o sistema de coidados de longa duración, a elevar o potencial educativo, a igualdade de oportunidades e a reducir a fenda dixital.

As medidas que impactan sobre a igualdade de xénero están distribuídas ao longo dos distintos compoñentes do Plan, como corresponde a un eixo de natureza transversal, pero ademais están previstas medidas específicas de gran impacto que se probaron especialmente útiles para reducir a desigualdade entre homes e mulleres. Entre as medidas que provocan un impacto directo na redución da fenda de xénero: o Plan de competencias dixitais (C19), o Plan de choque para a economía dos coidados e reforzo das políticas de inclusión (C22) ou as políticas para un mercado de traballo dinámico, resiliente e inclusivo (C23).

Por outro lado, o Goberno de España ten previsto presentar, no que queda de ano, unha adenda ao Plan de Recuperación, para mobilizar os máis de 84.000 M€ de préstamos

dispoñibles para España e a asignación definitiva das transferencias, que se destinarán prioritariamente ao reforzo dos PERTEs e a inversións que contribúan a consolidar a autonomía estratéxica no ámbito da seguridade enerxética, agroalimentaria, tecnolóxica e dixital.

Os instrumentos para a asignación e distribucións dos fondos entre os diferentes niveis de goberno son os seguintes:

A través das Conferencias Sectoriais, onde en reunións coas consellerías os Ministerios concretan os criterios de distribución, as anualidades, os fitos e obxectivos, as actuacións a realizar e os gastos elixibles co Mecanismo.

Proxectos Estratéxicos para a Recuperación e Transformación Económica (PERTEs), definidos no artigo 8 do RD 36/2020 como proxectos de carácter estratéxico con gran capacidade de arrastre para o crecemento económico, o emprego e a competitividade da economía española. Desde que o Consello de Ministros aprobara o primeiro PERTE en xullo de 2021, aprobáronse un total de 11 cunha dotación total anunciada que ascende a máis de 30.000 millóns de inversión pública e está previsto un novo PERTE, orientado á descarbonización da industria.

Os Ministerios e Comunidades Autónomas elaborarán e publicarán convocatorias e licitacións para executar os fondos que teñen asignados. Así, no Real Decreto 36/2020 aprobáronse medidas urxentes para a modernización da Administración Pública e para a execución do Plan de Recuperación, Transformación e Resiliencia.

Da distribución financeira por compoñente ás CC.AA., obsérvase que os investimentos principais do PRTR son aqueles relacionados coa mobilidade sostible, a eficiencia enerxética, a renovación e ampliación das capacidades do Sistema de Saúde, o impulso da Formación Profesional, a economía dos coidados e o reforzo da inclusión social, as políticas do mercado de traballo e a dixitalización, xa sexa para a cidadanía ou para as Administracións Públicas.

Os datos máis recentes de mediados de setembro de 2022, indican que a asignación de fondos á CA de Galicia ascende a 1.092 millóns de euros (M€), o 6% do total asignado ás CC.AA.

O importe total de ingresos recibidos a 10 de outubro ascende a 933 M€, correspondentes a transferencias derivadas das conferencias sectoriais e dos acordos de reparto da Administración do Estado.

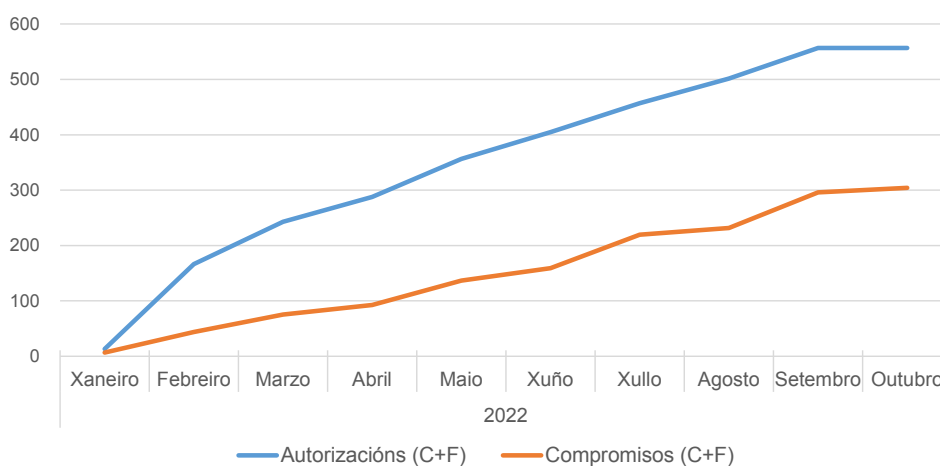
No ano 2021 materializáronse gastos por un importe de 18,8 M€ sobre uns compromisos adquiridos para o exercicio de 26,7 M€.

Neste ano 2022 xa se incluíu nos orzamentos iniciais un importante volume de actuacións cun importe que ascende aos 507,7 M€, á que se engadiron durante estes meses

novas contía froito de novas asignacións financeiras, figurando actualmente un crédito total de 640,8 M€.

Segundo se recolle nos sistemas contables á data citada, os gastos autorizados no exercicio ascenden a 292,1 M€, que sumados coas autorizacións de exercicios futuros acada un importe de 553,2 M€. Os compromisos adquiridos no exercicio acadan os 202,2 M€, que sumados aos compromisos de exercicios futuros acadan os 304,2 M€. A evolución mensual das autorizacións, compromisos, tanto no exercicio corrente 2022 como en exercicios futuros, recóllese na seguinte gráfica:

Gráfica VI. Evolución da execución orzamentaria do MRR
Data de referencia 10/10/2022. Millóns de euros

As últimas semanas puidemos dispor dunha grande abundancia de presentación de escenarios económicos sobre o peche deste exercicio económico e o que se espera do vindeiro. Todos eles esperan que 2022 rematará ao fin cun aumento do PIB do 4,4% salvo novas perturbacións extraordinarias a fin de ano, o mesmo que todos constatan que 2023 será un ano no que a desaceleración da actividade será significativa respecto á de 2022.

Como é sabido o rango das previsións vai dende o 2,1% que mantén o goberno ata o 1% que calcula BBVA research, pasando polo 1,4% do Banco de España e o 1,5% da AIREF e da OCDE. Previsións en todo caso, agás no caso realmente optimista do Goberno de España, de crecemento por baixo do nivel do 2% habitualmente establecida como taxa natural de crecemento, chegando incluso a estancarse ou mesmo decrecer o último trimestre deste ano e o primeiro do 2023. Adicionalmente, a previsión de evolución do deflactor do PIB e do consumo privado para este ano e do para o vindeiro 2023, evidencia a importante suba dos prezos que esta a distorsionar a economía das nosas familias e empresas, pasando dun 3,8% e 7,7% respectivamente neste ano a un 4,2 % e 4,1% para o 2023 (datos tamén aportados nun rango variado do que se achega a media).

Pode semellar que a dispersión de previsións é excesiva, máis é explicada pola elevada incerteza sobre cuestións alleas ao propio desenvolvemento da economía, o que impide ollar con claridade como evolucionará esta nos vindeiros meses.

Porén, á vista dos anteriores datos, o temor a un escenario de estanflación está máis que xustifico, esta conxuntura constitúe unha especie de tormenta perfecta para un goberno, posto que xunta altos prezos, e por tanto deterioro das rendas familiares con desaceleración económica, ou o que é o mesmo menos creación emprego.

Perante este problema, en inicio comezaron a actuar de xeito restritivo os bancos centrais, revertindo o sentido das políticas monetarias, rebaixando as dispoñibilidades de liquidez e subindo os tipo de xuro, o que implicaría rebaixar as expectativas de crecemento e emprego dunha economía que aínda estaba en plena recuperación da COVID Dúas consideracións perante esta actuación:

A resposta de política monetaria contrativa ad hoc encarada a baixar a demanda agregada e os prezos en última instancia, está obviando que a causa deste aumento dos prezos débese a un problema de oferta e non de exceso de demanda (agás nos USA), polo miúdo a unha volta acelerada a niveis de produción normal despois dun ano de parón COVID e ás restricións de subministracións de hidrocarburos, gas e outras materias primas pola guerra de Ucraína e outras decisións xeoestratéxicas. Polo tanto por si soa non eliminará este aumento de prezos.

A segunda, é que en certa medida, a anterior circunstancia é tida en conta nas decisións dos bancos centrais e os tipos non experimentaron unha suba especialmente alta, o que pasa é que vimos dun período máis longo do esperado de tipos anormalmente baixos, mesmo negativos. A freada na economía que supón esta volta a tipos normais da unha mostra da febleza da recuperación mundial.

Neste sentido tense manifestado o Gobernador do Banco de España cando sinala que o Banco Central Europeo seguirá a normalizar a política monetaria, malia que o gobernador clarexa que o ritmo e magnitude de esta acción dependerá da materialización dos riscos para o obxectivo de inflación de medio prazo.

Se ben os gobernos non contan coa ferramenta da política monetaria, si que contan coa política fiscal para tratar de suavizar os problemas que evidencia a conxuntura económica. Todo indica que fronte á desaceleración provocada polo cambio de signo da política monetaria, pero sobre todo, pola alta incerteza, uns prezos extremadamente volátiles, e nun contexto de previsións de crecemento non maiores que o potencial, a política fiscal deben mostrar un sesgo expansivo, que axude a paliar a merma de renda dispoñible pola abrupta suba dos prezos e a dinamizar a economía aumentando a demanda agregada a través do gasto público.

O problema é que unha expansión xeneralizada da demanda a través do gasto, tendera a acelerar aínda máis os prezos, espallando o seu aumento, agora xa non a os custes das materias primas foráneas, senón á inflación subxacente, o que neutraliza as decisións de política monetaria dos bancos centrais e os obrigaría a endurecer á política monetaria para cumprir co seu obxectivo de inflación a medio prazo. Por tanto unha expansión xeneralizada da demanda vía política fiscal expansiva aumentaría aínda máis os prezos e agravaría o devalo económico. É por iso polo que as recomendacións de política fiscal apostan por apoios limitados e focalizados e non por unha expansión xeneralizada que alimente a anterior espiral indeseada.

Así o manifesta o aludido gobernador do Banco de España, sinalando que "Por suposto que a política fiscal pode xogar un papel neste contexto, pero ten que ser un papel distinto ao que xogou na crise da pandemia. Agora xa non se trata de facer un impulso fiscal xeneralizado. O único que faría é aumentar aínda máis as presións inflacionistas e o Banco Central Europeo tería que acabar reaccionando dun xeito moito máis agresivo".

Polo tanto, en determinadas conxunturas, como a actual, un aumento xeneralizado do gasto público, non so non resolverá moitos dos problemas existentes senón que os agravará, acelerando o proceso inflacionario e deteriorando aínda máis a posición das familias e empresas máis afectadas pola suba de prezos.

Neste punto é onde o pacto de rendas ten todo o seu sentido para frear o proceso de expansión dos aumentos de prezos. De novo o Banco de España insiste na necesidade de abordar no marco do diálogo social un pacto de rendas entre empresas e traballadores para compartir a inevitable merma de renda nacional que implica o aumento dos prezos das importacións de materias primas. "En un escenario adverso como o actual, o resto de políticas económicas deben xogar un papel fundamental a través de un pacto de rendas, o apoio selectivo ós máis vulnerables, unhas políticas de oferta decididas, o compromiso firme coa sustentabilidade fiscal e o reforzo do proxecto europeo".

